

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра соціальних та економічних дисциплін, факультет № 2

ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Професійна етика та комунікації в обліку та аудиті»
обов'язкових компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
071 облік і оподаткування**

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 26.08.2021 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
Протокол від 25.08.2021 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 26.08.2021 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціальних та економічних дисциплін
(протокол від 25.08.2021 р. № 10).

Розробник:

доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету №2 ХНУВС,
кандидат філософських наук, доцент **Грищенко Ніна Володимирівна**
доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету №2 ХНУВС,
кандидат економічних наук, **Дядін Андрій Сергійович**

Рецензенти:

1. Доцент кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету ХНУ ім. В.Н. Каразіна, кандидат філософських наук, доцент **Салтанов Микола В'ячеславович**
2. доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2 ХНУВС, кандидат філософських наук, доцент **Мошенський Олександр Семенович**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Професійна етика та комунікації в обліку та аудиті» складена відповідно до освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – Облік та оподаткування

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мораль, а також система моральних норм, що регулюють їх прояв, закріплюючи суспільно-необхідну поведінку людей.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс «Професійна етика та комунікації в обліку та аудиті» пов'язаний з такими дисциплінами як конституційне право, теорія держави і права, облік та аудит та ін. з питань співвідношення і розмежування сфер моралі загальної і моралі професійної, моралі і права, законності і моральності процесуальних дій фахівців правоохоронної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

Тема № 1. Етика як філософська наука: виникнення, специфіка, значення.

Тема № 2. Основні етичні категорії.

Тема № 3. Сутність моралі та моральне виховання.

Тема №4. Етичні норми правоохоронної діяльності.

Тема №5. Поняття професійного обов'язку і службової відповідальності.

Тема №6. Моральна культура поліцейського.

Тема №7. Професійна деформація та її головні причини.

Тема №8. Моральні відносини у службовому колективі.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу: Метою викладання навчальної дисципліни «Професійна етика та комунікації в обліку та аудиті» є: по-перше, дати курсантам та слухачам сукупність етичного знання в систематизованому вигляді та сформувати на його основі необхідні моральні якості, які б відбивалися в їх повсякденних вчинках; по-друге надати курсантам або слухачам необхідні естетичні знання в систематизованому вигляді, що допомогло б їм підвищити власний рівень етичної культури, а також сформувати цілісну свідомість і усталені алгоритми практичної активності правоохоронця України.

1.2. Основні завданнями вивчення дисципліни «Професійна етика та комунікації в обліку та аудиті»:

а) надати знання головних ідей та моральних цінностей.
б) навчити розрізняти стилі спілкування і протистояти негативним впливам;
в) на основі розгорнутого історико-філософського матеріалу навчити розрізняти, формулювати і усвідомлювати морально - етичні проблеми у контексті минулого і сучасного культурного життя.

г) розкрити фундаментальні цінності світу в цілому і людини в умовах сучасної світоглядної трансформації цивілізаційних парадигм;

1.3. Згідно з освітньою програмою здобувачі вищої освіти повинні:

знати: сутність «золотого» правила моралі, зміст моралі та рівні її

існування сутність категорій «добро» і «зло», «честь», «гідність», «обов'язок», «совість», «справедливість», «прекрасне», «потворне», «піднесене», «низьке», а також поняття професійної моралі та професійного обов'язку, честі, мужності, доброзичливості, службових традицій, морального вчинку та морального вибору, службового етикету тощо.

вміти: робити добро іншим людям по можливості, не допускати в собі порочності, протистояти злу, застосовувати контрольні-регулятивні «механізми» моральної свідомості в повсякденному житті: моральний обов'язок, честь, гідність, сумління та ін., постійно удосконалювати свої знання в галузі загальної етики, етикету, розширювати свій інтелектуальний та моральний світогляд, керуючись етичними принципами, в межах службових повноважень, надати допомогу і захист окремим особам, легітимним спільнотам, громаді і державі в цілому, у службових та позаслужбових стосунках бути зразком тактовності та дисциплінованості, сприяти підвищенню авторитету поліцейського, та позитивному сприйняттю його іміджу в країні та за кордоном. Засвоєння правоохоронцем головних здобутків філософії (виховання поваги до людини як головної цінності, формування світоглядного універсалізму) підвищує його моральний та професійний рівень, допомагає в створенні позитивного іміджу працівника поліції, сприяє налагодженню конструктивної комунікації в суспільстві.

1.4. Форма підсумкового контролю: залік

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема № 1. Етика як філософська наука: виникнення, специфіка, значення.

Походження термінів «етика», «мораль», «моральність». Співвідношення понять «етика», «мораль», «моральність», «норов». Виникнення етики як філософської науки. Предмет і завдання етики. Специфіка етичного знання. Місце етики в системі сучасного наукового знання і практичної діяльності.

Мораль – основний предмет етичного пізнання. Умови виникнення моралі як духовного явища. Мораль і звичай: тотожність і різниця. Рівні існування моралі. Індивідуальна мораль. Суспільна мораль. Тотожність і різниця моралі і права. «Золоте» правило моралі.

Соціальні функції моралі. Структура моралі. Моральна свідомість. Моральна діяльність. Моральні стосунки.

Тема № 2. Основні етичні категорії.

Етичні цінності. Класифікація цінностей. Ідеал. Моральний ідеалізм. Добро і зло: природа і зміст. Взаємна визначеність добра і зла. Чи конструктивне зло? Вибір між добром і злом.

Обов'язок. Честь. Гідність. Сумління. Сором. Совість. Свобода як цінність. Свобода вибору і відповідальність. Свобода духу. Справедливість. Чеснота і порок. Щастя: зміст і шляхи досягнення.

Тема № 3. Моральне виховання і самовиховання особистості.

Виховання цілеспрямованості, внутрішньої потреби і навичок у всьому керуватися високими моральними ідеалами і принципами, активно боротися за їхнє втілення в життя.

Виховання моральної чистоти особистості, таких її якостей, як чесність, відповідальність за доручену справу, принциповість, самостійність, ініціативність тощо. Визначення цінностей та потреб особистості.

Тема № 4. Етичні норми правоохоронної діяльності.

Визначення ознак специфічних професійних комунікативних стосунків в діяльності різноманітних служб поліції виділення головних своєрідних форм моральних вимог, розпоряджень та оцінок, притаманних саме цим службам.

Обґрунтування необхідності оволодіння працівниками поліції системою знань з питань комунікацій та професійної етики, де є і щось спільне для всіх, й особливе для кожної конкретної сфери службової діяльності.

Тема № 5. Поняття професійного обов'язку і службової відповідальності.

Висування високих моральних вимог до працівника поліції. Ідейна зрілість і загартування, моральна стійкість і чистота, усвідомлення суспільної значимості своєї діяльності і громадянської відповідальності за її результат, все те що допоможе працівнику дотримуватись правильної поведінки у найбільш складних і заплутаних ситуаціях, діяти завжди законно і морально.

Об'єктивний підхід до виконання своїх службових обов'язків – моральний і професійний обов'язок кожного працівника поліції.

Тема № 6. Моральна культура поліцейського.

Моральна культура охоплює моральні знання, почуття і переконання, потреби і навички поведінки, етикетні правила поведінки, які проявляються у відносинах з іншими людьми в процесі виконання службових обов'язків. Моральна культура поліцейського як єдність моральної свідомості і поведінки визначається поняттями «гуманність», «делікатність», «тактовність», «порядність».

Розгляд морально-професійних якостей, які характеризують моральний образ поліцейського, окремо слід наголосити про те, що він діє від імені держави, його підтримують авторитет і примусова сила влади, він може застосовувати різноманітні санкції, включно із застосуванням фізичної сили, спеціальних засобів і зброї за гострої необхідності.

Тема № 7. Професійна деформація та її головні причини.

Визначення специфіки діяльності працівників поліції, наголошення та тому, що їм доводиться постійно мати справу з негативними сторонами життя, піддаватися впливу чужої їм моралі, працювати в екстремальних умовах з великим морально-психологічним і фізичним навантаженням. Наголос на тому що до недопущення до професійної деформації окремих працівників, яка виступає, по суті, і моральною деформацією. До небезпечних наслідків може призвести наявність у працівника поліції такої негативної моральної якості, як кар'єризм.

Зберігання почуття міри, уникання працівниками поліції вторгнення в особисте життя і службову діяльність громадян, відвертання їх без крайньої потреби від звичайних занять, застосування примусових заходів

Тема № 8. Моральні відносини та комунікації службовому колективі.

Моральні відносини у службовому колективі визначення системи правил, що діють у рамках професійної діяльності, а також поза нею – в широкому соціальному середовищі, в якому існує колектив. Чинники згуртованості колективу. Вимоги що до підтримки позитивного морального клімату у колективі. Бережно ставлення до досвіду, накопиченого в службових колективах, субординації, комунікації керівників та підлеглих.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси Інтернеті

Основна:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96–ВР: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Дисциплінарний статут Національної поліції України: затв. Законом України від 15 березня 2018 року // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 29. Ст. 233. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15>
3. Керівництво ОБСЄ із демократичних основ поліцейської діяльності», під редакцією Старшого поліцейського радника Генерального секретаря ОБСЄ. Вена, 2008. 82 с.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 червня 2018 року № 669 «Про затвердження стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з робітничої професії «Поліцейський» URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS30304.html
5. Правила етичної поведінки поліцейських: затв. наказом МВС України від 09.11.2016 № 1179 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16>
6. Правила носіння однострою поліцейських: затв. наказом МВС України від 19.08.2017 № 718. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1122-17#Text>
7. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
8. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України/Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
9. Про однострій поліцейських: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 823. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/823-2015-%D0%BF#Text>
10. Рекомендація Рес (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики»:

ухвал. Комітетом міністрів 19.09.2001 на 765-му засіданні заступників міністрів // Центр політико-правових реформ: сайт. URL: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>

Підручники та посібники:

1. Бандурка О. М., Скакун О. Ф. Юридична деонтологія: Підручник. – Х.: Вид-во НУВС, 2008. – 336 с.
2. Кацавець Р. Юридична деонтологія. Навчальний посібник. Алерта. 2016. 126 с.
3. Мовна комунікація в діяльності сил охорони правопорядку [Текст]: навч. посібник /С.Т.Полтарак та ін. ; за заг. ред. С.Т.Полторака; Акад. внутр. військ МВС України. - Х. : Акад. ВВ МВС України, 2013. - 113 с.
4. Молдован А.В, Добкіна К.Р., Ключова Є.М. Юридична деонтологія. Навчальний посібник. К.: Алерта, 2016. 224 с.
5. Поліцейська деонтологія : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. О. Старицька. - К.: ФОП Маслаков, 2020. – 276 с. Електронний ресурс. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17071/1/%d0%9f%d0%be%d0%bb%d1%96%d1%86%d0%b5%d0%b9%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0%20%d0%b4%d0%b5%d0%be%d0%bd%d1%82%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%8f %d0%9f%d0%b5%d0%bd%d0%b4%d1%8e%d1%80%d0%b0%20%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%81%d0%b8%d0%bc%20%d0%9c%d0%b8%d0%ba%d0%be%d0%bb%d0%b0%d0%b9%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%87.pdf>
6. Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О.В. Джафарова та ін.; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: Стильна типографія, 2017. –580 с.
7. Юридична деонтологія. Від навчання до практики: навч. посіб. /[Л. В. Радовецька, С. П. Ляковська, О. О. Тихомиров та ін.]. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 296 с.
8. Юридична психологія: підручник / за заг. редакцією О.М. Бандурки; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Майдан, 2018. – 684 с.

Допоміжна:

1. Брона О.А. Нова форма комунікативної технології – інтернет-комунікація [Електронний ресурс] /О.А.Брона // Мова і культура. - 2012. - Вип.15, с.223-229. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Mik_2012_15_2_41.pdf
2. Гіда Є. О. Деонтологічні засади діяльності поліції та їх закріплення у міжнародно-правових документах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2014. Вип. 25. С. 20–23.
3. Гіда Є. О. Деонтологічні принципи як симбіоз принципів права та моралі / Є. О. Гіда // Моральні основи права : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. (16 грудня 2010 р.). Івано-Франківськ; Надвірна : ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. С. 149 – 152.
4. Гіда Є. О. Становлення поліцейської деонтології як науки: Електронний ресурс / Є. О. Гіда. – Режим доступу: www.pravoznavec.com.ua/period/article
5. Гіда Є.О. Деонтологічні основи правоохоронної діяльності поліції України / Є. О. Гіда. – К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2011. – 120 с.

6. Гончарук В. В. Відповідальність поліцейського в сучасних реаліях: трудо-правове есе// Сфера дії трудового права та права соціального забезпечення: матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф.(м. Харків, 28 жовтня 2016 р.).–Харків: ХНУВС, 2016.–С. 145-147.

7. Грищенко Н. В. Гідність як головний принцип індивідуального морального самовизначення працівника поліції //Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України. Тези доп. Всеукраїнської наук.–практ. конф. – Харків, 2020. – С.238-241.

8. Грищенко Н. В. Деонтологічна складова професійної підготовки працівника поліції //Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб.наук. праць. – Х.: ХНУВС. 2020. – С.22-24.

9. Деонтологічні засади службової діяльності: Службовий етикет правоохоронця (поліцейського) [Текст]: Пам'ятка/ Петрова Г.М. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 104 с.

10. Етикет і професійна етика поліцейського / В. М. Бесчастний, Т. В. Кононенко, Т. М. Сабельникова ; М-во внутр. справ України, Донец. юрид. ін-т. — Київ : ВД Дакор, 2019. — 216 с.

11. Ковальчук Г. Культура спілкування в Інтернеті // Бібліотечна планета : науково-виробничий журнал. – К. : Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, 2013. – № 3. – С. 24–27.

12. Копча В. Поняття поліції (поліцейських функцій) у стандартах Ради Європи та ОБСЄ //Публічне право № 2 (26). 2017. – С. 211-218.

13. Литвин В. В. Имидж патрульного полицейского как оценочный элемент деятельности Национальной полиции Украины. *European Reforms Bulletin* (Luxembourg). 2018. № 9/3. Р. 38–46.

14. Литвин В. В. Професійне спілкування патрульних поліцейських із різними категоріями громадян. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2016. №1. С. 84–92.

15. Маськовіта М. М. Деонтологічні кодекси як морально-правова основа підвищення ефективності реалізації присяги. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 837.–С. 287–291.

16. Машир Н. П. Сучасний етикет та секрети гостинності : навч. посібник. – К.: Кондор, 2010. – 213 с

17. Медведенко Н.В. Поняття та принципи дисциплінарного провадження в підрозділах Національної поліції України// Південноукраїнський правничий часопис. 2016. № 1. - С. 63-67.

18. Медведенко Н.В. Сутність заходів дисциплінарного впливу та їх роль у діяльності органів Національної поліції України. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2018р. №1. - С. 85-93.

19. Медведєв В.С. Професійна деформація працівників органів внутрішніх справ (профілактика та корекція) /Міжнародна поліцейська енциклопедія. Том VIII. Інформаційно-аналітична, освітня та наукова діяльність, психологічні засади поліцейської служби, міжнародне співробітництво. – К. – Атіка, 2014. – С. 788-790.

20. Михайлова О. Г. Відтворення міжнародного досвіду комунікативних стратегій контактів правоохоронців з пересічними громадянами в інформаційних мережах [Електронний ресурс] / О. Г. Михайлова, Т. М. Спільник // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. - 2011.-№ 1-2. - С. 71-74. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sitsbo_2011_1-2_16.pdf

21. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. / відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – К. : Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. – Т. 1 : Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. – 2003. – 1232 с.

22. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

23. Орлова О.О. Гендерні аспекти у формуванні іміджу поліцейського в Україні// Науковий вісник ДДУВС. – 2017. – № 2. – С. 45-51

24. Павлов Я. В. Комунікативні моделі запобігання та усунення міжкультурних конфліктів в діяльності сил охорони правопорядку [Електронний ресурс] / Я. В. Павлов // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. - 2011. - № 1-2. - С. 79-82. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sitsbo_2011_1-2_18.pdf

25. Пам’ятка працівника Національної поліції України: Інформаційно-довідкові матеріали з питань професійного спілкування поліцейських / [уклад.: Клименко І. В., Швець Д. В., Євдокімова О. О., Посохова Я. С.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 52 с.

26. Пендюра М. М. Про деякі актуальні аспекти запровадження у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання навчальної дисципліни поліцейська деонтологія// Актуальні проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали круглого столу. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2019. С. 64 – 66.

27. Пендюра М.М. Завдання поліцейської деонтології як міждисциплінарної юридичної науки в системі підготовки висококваліфікованих поліцейських //Юридична освіта: осмислення, виклики та перспективи: зб. матеріалів круг. столу (м. Київ, 26 берез. 2020 р.) / Редкол.: А.М. Завальний, Ю. В. Кривицький, Н.В. Лазнюк. Київ: НАВС, 2020 С. 83– 87

28. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія / О. Ф. Кобзар. – Харків ; Дніпропетровськ: Панов, 2015. 316 с.

29. Проневич О. С. Імплементация европейских деонтологических стандартов профессиональной деятельности полицейских у вѣтчизняне законодавство: до постановки проблеми //Вісник ХНУВС. 2016. № 4 (75). – С. 102-110.

30. Профілактика професійної деформації працівників органів внутрішніх справ: навч.-метод посіб. /Криволапчук В.О., Кушнарѡв С.В., Словінський В.Р. Медведєв В.С./ за заг. ред. М.Г. Вербенського. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2014. – 68 с.

31. Пугач В. О. Кваліфікація та компетентності в системі підготовки кадрів для Національної поліції. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2018. с. 30.

32. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / За заг. редакцією О. А. Банчука. К.: Москаленко О. М., 2013. 588 с.

33. Трофименко В. А. Нормативні акти етичної поведінки поліцейських як необхідна частина законодавчого забезпечення їхньої співпраці із суспільством // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого №4 (35).2017. –С. 175-185.

34. Федорова Н. В. Особливості спілкування поліцейського з учасниками масових акцій у конфліктних ситуаціях. Психологічні конструкти позиціонування поліції серед населення : матеріали круглого столу від 24 листопада 2016 р. Львів : ЛД УВС, 2016. С. 239-243.

35. Хомуленко Б. В. Мімічна невербальна комунікація: система кодування лицьових рухів [Електронний ресурс] / Б. В. Хомуленко // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія. - 2011. - Вип. 39. - С. 191-196. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/VKhnpu_psykhol_2011_39_20.pdf

36. Чернявський С. С., Левченко К. Б. Довідник поліцейського. Електронний ресурс. URL: <https://mybook.ru/author/sergij-chernyavskij/dovidnik-policejskogo/read/>

37. Швець Д.В. Психологічні та правові засади формування особистості поліцейського в Україні: монографія. Харків: Майдан, 2018. 518 с.

38. Шумський О.Л. Професійна комунікація правоохоронців у контексті міжкультурної взаємодії [Електронний ресурс] / О.Л.Шумський // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. - 2013. - Вип.2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2013_2_18.pdf

39. Щеглов А. В. Полицейская деонтология и ее воплощение в кодексах чести // Материалы международного семинара по проблемам полицейской этики. М.: Щит-М, 2003.

40. Юрчук О. Ф. Шляхи формування комунікативного іміджу поліцейського: дидактичний аспект / О. Ф. Юрчук // Україна 2030: виклики та перспективи: матеріали доповідей міждисциплінарного семінару (Доломітові Альпи, Кастелло-ді-Ф'ємме, 2017). — Кастелло-ді-Ф'ємме — Львів, 2017. — С. 107-111.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ. URL: <http://lib.univd.edu.ua/>

2. Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://library.nlu.edu.ua/>

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

4. Основи спілкування з поліцією: Онлайн-курс URL:

<http://edu.umdpl.info/>

5. Офіційний сайт Європейського поліцейського офісу (Європолу) URL: <https://www.europol.europa.eu>.
6. Сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>.

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти

Питання до заліку з дисципліни «Поліцейська деонтологія»

1. Правила етичної поведінки поліцейських (Наказ Міністерства внутрішніх справ України 09.11.2016 № 1179).
2. Поняття та основні складові позитивного іміджу працівника поліції.
3. Особистість поліцейського в умовах трансформаційних процесів правоохоронної галузі.
4. Основні морально-вольові якості поліцейського.
5. Толерантність та недискримінація в професійній діяльності поліцейського.
6. Професійно-ділові якості працівника поліції.
7. Професійна придатність працівника поліції.
8. Професійна компетентність та її складові.
9. Здоровий спосіб життя. Здоров'я поліцейського як умова його можливостей.
10. Види та стилі професійного спілкування поліцейських.
11. Вербальні та невербальні засоби комунікації.
12. Законодавча регламентація професійної комунікації поліцейських.
13. Особливості ефективної комунікації з різними категоріями осіб.
14. Нормативно-правові та моральні основи службового етикету працівника поліції.
15. Специфіка та норми службового етикету працівника поліції.
16. Етикет ділового спілкування.
17. Етикет телефонної розмови.
18. Етикет ділового листування.
19. Мережевий етикет. Етикетні формули позиціонування в соціальних мережах.
20. Етикет дозвілля.
21. Зовнішній вигляд поліцейського.
22. Правила носіння однострою поліцейських (наказ МВС України від 19.08.2017 № 718).
23. Професійна деформація працівників поліції: сутність та механізм виникнення.
24. Фактори виникнення професійної деформації (зумовлені специфікою діяльності органів правопорядку, особистісні, соціально-психологічні).
25. Деформація моральної свідомості та її форми. Професійне

вигорання.

26. Деформацій професійної правосвідомості та її форми.
27. Наслідки морально-професійної деформації поліцейського.
28. Профілактика морально-професійної деформації працівників поліції.